

Slniečko

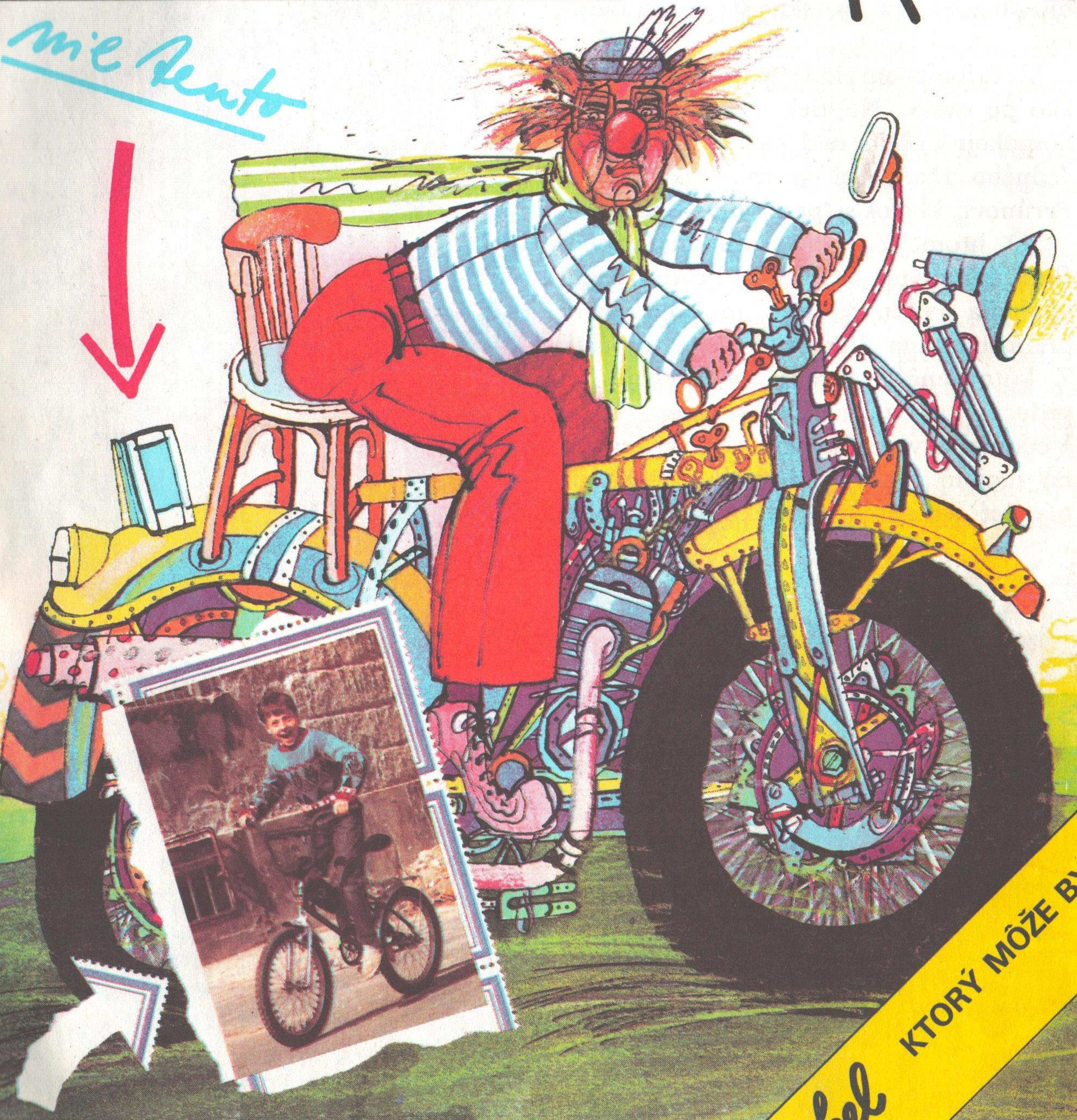
ROČNÍK 45

SEPTEMBER 1990

1

4 KčS

Reanto

Bicykel

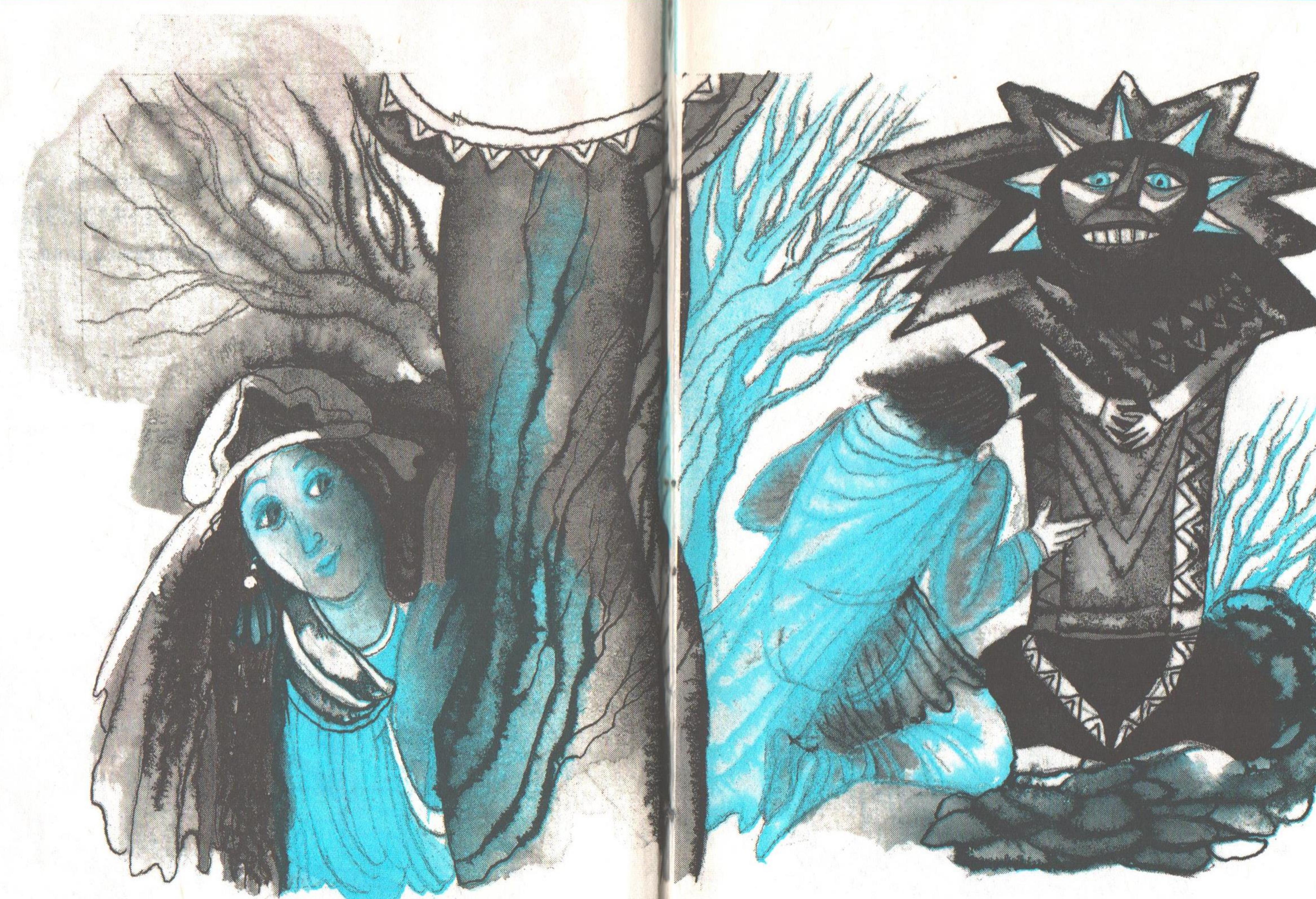
KTORÝ MÔŽE BYŤ TVOJ

Na mohutnom hradisku v Nitavre, dnešnej Nitre, sídlilo kedysi mocné knieža Pribina. Ako všetci jeho poddaní aj on uctieval boha svojich predkov — Perúna.

Perún, nazývaný aj Parom, bol hromovládca, pán neba i zeme, pôvodca všetkého dobrého i zlého. Starí Slovenci mu obetovali tie najtučnejšie voly a barany.

V Pribinovom kniežatstve šlo všetko ako po masle. Napriek tomu bol knieža nespokojný, čelo mal rozryté vráskami. Jedného dňa zašiel do hája zasväteného Perúnovi, kľakol si pred ním a zaprosil:

„Ó, hromovládny, daj mi silu a moc! Príď mi na pomoc. Moja krásna žena, kňahynia z rodu Bavorov, mi pred očami priam chradne. Vädne ako kvet v pústi. Z kútov môjho hradu sa ozývajú jej vzdychy, až mi naskakuje husia koža. Vedomci a vedomkyne z celej krajiny si na mojom hrade podávajú klučky, ale pomôcť jej nemôžu. Líčka mojej milej

Starobylá

Najstaršie zachované písomné doklady svedčia, že Nitra je medzi slovenskými, moravskými a českými mestami kráľovou. Písal sa ešte len rok 826 a už je zaznačená v podobe

NITRAVA.

Terajší názov Nitra je známy od roku 880. Staršie sú už len záznamy o riebach Morave, Hrone a Tise.

Ked' Karol Veľký,vládca Franskej ríše, koncom 8. storočia raz navždy rozdrvil Avarov, stala sa Nitra jedným z prvých

Nitra

stredísk starých Slovanov na sever od Dunaja.

Keby moravské knieža Mojmír nebol porazil nitrianske knieža Pribinu a nepripojil jeho územie k moravskému kniežatstvu, ktovie, možno by sme sa dnes volali Nitrani...

Veľká sláva Nitry a Pribinu však pomnila. Lenže o tom, že tu vždy žili ľudia šikovní a pracovití, svedčia mená dedín: Hrnčiarovce, Štitáre, Dvorníky, Čeladice, Lovce, Psolovce...

Štefan Moravčík

panej blednú, oči zhasínajú. Nepomáhajú bylinné odvary, lahodné víno z perál, ani prášok z jednoroha.“

Spoza stípa pohanskej svätyne sa prizerala Pribinova žena, prekrásna bavorská princezná. Potajomky sa všuchla do posväteho hája, kde trónil Perún, a nechcela veriť vlastným očiam. Hrdé knieža kľačalo v prachu pred dreveným panákom. Bol to zvláštny boh, hotové poleno. Čušal ako peň.

Múdra kňažná sa chytila rozumu a spoza stípa, chráneného hustým brečtanom, zmeneným hlasom riekl:

„Mocný knieža, márne zháňaš svojej smutnej panej čarodejnice a bosorákov, mastičárov z celého sveta. Ona potrebuje liek na dušu, a ten pripraviť nie je v našej paromskej moci. Zato však ona o ňom vie. Len sa jej opýtaj, po čom najviac túži!“

Pribina ľubil svoju ľubeznú ženu. Aj tú modrú oblohu by dal strhnúť z neba,

keby si zažiadala kráčať po nej. Nuž vyžaloval sa bradatému Perúnovi a zašiel za ženou. A hned' sa jej spýtal, po čom najviac túži.

„Opustila som svoju rodinu i vlast a rozhodla som sa žiť s tebou v tomto divokrásnom kraji. Hrmot zbraní však uráža môj sluch, krik vojakov a pohoničov reže moju dušu. Potrebujem pokoj, aby som mohla rozjímať. Postav mi, muž môj, kostolík a duša moja pookreje, srdce sa rozhorí. Chcem byť obklopená nebeským jasom a krásou.“

Celo nitrianskeho kniežaťa sa zachmúrilo. Vyhovieť tejto prosbe bolo veľmi ťažké. Žreci sa búrili a starý Perún, boh jeho predkov, siahal po bleskoch:

„Ak ma potupíš, tisíc hrmených, zahlušíš ta ako barana!“

Láska však hory prenáša, a tak onedlho stál v Nitrave kostolík nebývajúc krásy. Pribina povolal z cudziny arcibiskupa Adalráma, aby ho vysvätil. Nuž konala sa veľkolepá slávnosť, zlaté rúcha žiarili na slnku a pohanský ľud obdivoval nádheru nových obradov.

Starý boh Perún nevládal prehltnúť toľké poníženie. I zalialo sa nebo jedným plameňom a hromový hlas dunel z výšav:

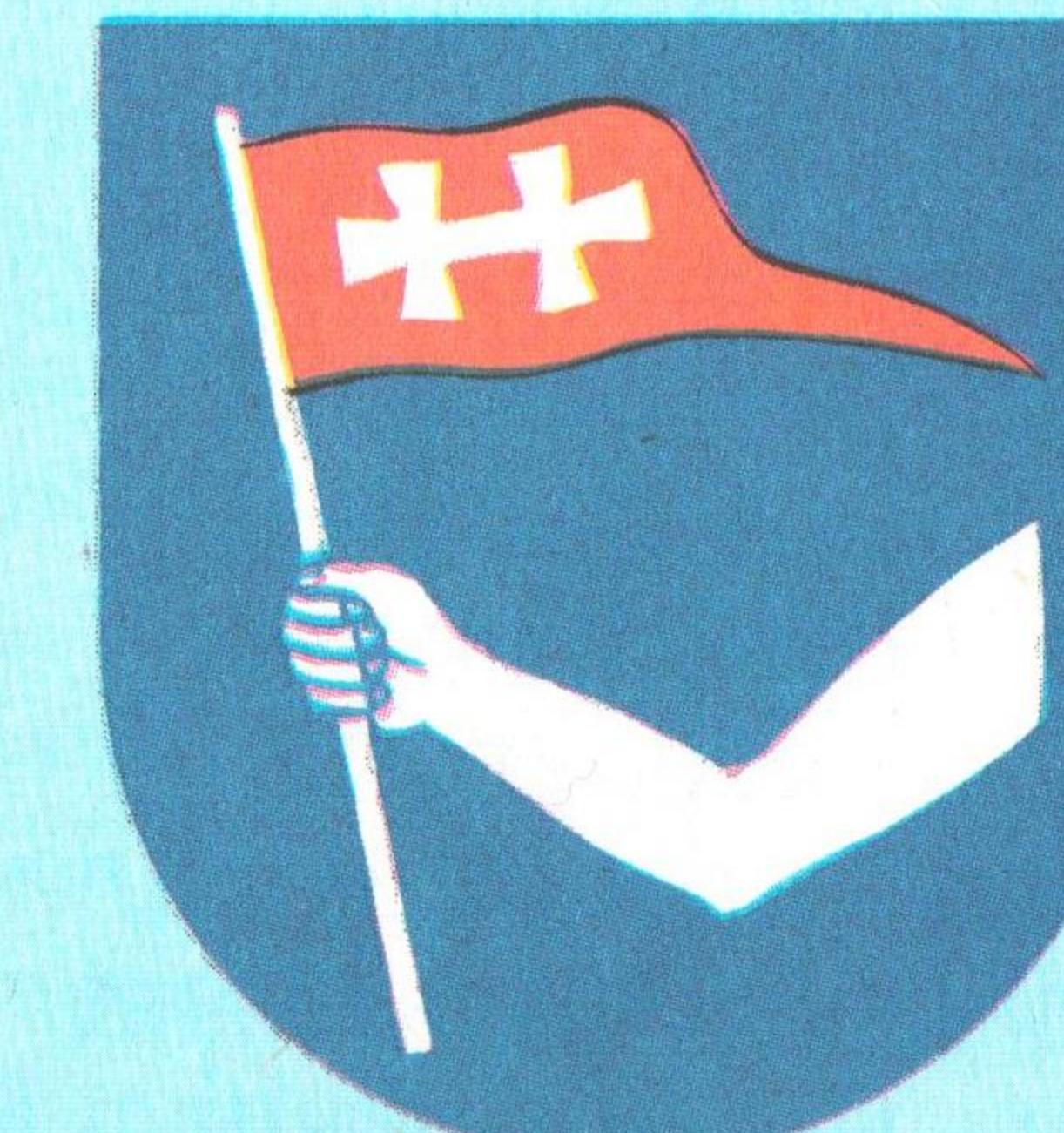
„Zle obídeš, knieža Pribina, sto striel v tvojej duši páralo! Zle skončíš ty aj tvoj rod!“

A veru od tých čias sa na smelého vládcu valilo jedno nešťastie za druhým. Perún metal blesky, ale kostolík bol z kameňa. Ešte väčšie nebezpečenstvo však hrozilo od ľudí. Mojmír, knieža moravských Slovienov, tiahol na Nitru... Márne žreci obetovali Perúnovi, urazený boh ich obete neprijal. Mojmír Nitravu obklúčil. Obrancov bolo málo a Morena, bohyňa smrti, kosila. Nastal

Meno Nitra

*vykladajú jazykovedci rôzne.
Jedni napríklad tvrdia,
že pochádza
zo slova nietiť čiže paliť,
prípadne rúbať. Takže
Nitra je mesto
založené na vyrúbanom,
vypálenom mieste.
Tam, kde kedysi rástol hustý les.*

krutý boj proti presile. Palisády horeli od zápalných šípov ako fakle.

Nitrava neodolala mocnému náporu moravského vojska. Padla a Pribina so svojou ľubeznou ženou i so synom Koceľom musel odísť za hranice vlastnej krajinu. Tak moravské knieža Mojmír položilo základy budúcej Veľkej Moravy.

Nepretieklo však veľa vody dolu Dunajom a prvý kresťanský kostolík v Nitre už neboli osamotený. Po Mojmírovi nastúpil na trón Rastislav, ktorý povolal solúnskych bratov Cyrila a Metoda. Tí priniesli do našich krajov písmo a upevnili kresťanské učenie. Ich sväté slovo pôsobilo na našich predkov ako životodarný dážď, nuž kostolíky vyrastali ako huby po daždi.

Ale ten nitriansky, Pribinov, ten bol zo všetkých prvý.

NITRA, MILÁ NITRA...

**Nitra, milá Nitra, ty vysoká Nitra!
Kdeže sú tie časy, v ktorých si ty kvitla?**

**Nitra, milá Nitra, ty slovenská mati!
Ked' pozriem na teba, musím zaplakati.**

**Ty si bola niekedy všetkých krajín hlava,
v ktorých tečie Dunaj, Visla i Morava.**

**Ty si bola sídlom kráľa Svätopluka,
ked' tu panovala jeho mocná ruka.**

**Ty si bola sväté mesto Metodovo,
ked' tu našim otcom kázal Božie slovo.**

**Teraz tvoja sláva v tôni skrytá leží:
tak sa časy menia, tak tento svet beží!**

Na kniežacom Nitrianskom hrade sa narodil chlapec. Všetci jasali. Konečne môže niekto prevziať starootcovské žezlo. Meno mu zatiaľ, ako bývalo zvykom, nedali. Keď však dorastol, nazvali ho pri slávnostných postrížiach Pribinom.

Meno Pribina znamenalo, že v ďalšom živote bude chlapcovi „pribývať“ slávy, moci, udatnosti. Starešinovia, ktorí ako krstní otcovia meno vymysleli, sa veru v ničom nepomýlili. Pribina nemal ešte ani tridsať rokov, a už mu k nohám nosili dary ľudia z celého Slovenska. Zo Spiša — z hradiska pri Spišských Tomášovciach — prichádzali na Nitriansky hrad vozy naložené železom, radlicami, sekerkami a mečmi. Z Pobedimského hradiska od Piešťan putovali do Nitry nielen vrecia obilia, ale aj chmeľ, z ktorého sa varilo pivo. Od Majcichova, z trnavskej roviny, prichádzali nielen množstvá zlatozltej pšenice, ale ľudia z Karpát prinášali aj smolu na fakte, vápno na murovanie. Z Nitry, Hontu i Novohradu Pribina dostával med, vosk a kožušiny lesných zvierat. Gemerčania mu dodávali med' na kotlíky a železo na náradie i na zbrane.

Skrátka, Pribinovo Slovensko malo všetko, čo potrebovalo pre svoj život: nerastné suroviny, dobytok, chlieb, no najmä dostatok pracovitých rúk. Ak mu predsa len niečo chýbal, tak to bola nová viera, kresťanská, ktorá by odstránila hašterenie medzi starými slovenskymi bohmi. Mnohí starešinovia už uznávali, že na nebi má byť len jeden boh a na zemi jedno knieža, no iní vyvolávali hádky, nesváry, takže Pribina každú chvíľu musel medzi nimi robiť poriadky.

Žiaľ, došlo k horšiemu neštastiu. V jednej

Matiš Kucera PRVÉ

nestráženej chvíli prihrmeli od západu, z dnešnej Moravy, veľké roje bojovníkov. Staré hradiská zhoreli do tla a neodolala im ani Nitra. Pribinovi sa len s holou dušou, so ženou a synom, ako aj s najvernejšími družiníkmi podarilo v poslednej chvíli utiecť. V prvom okamihu ani nevedel, kam sa má obrátiť. Napokon sa pobral k príbuzným, k bohatým Ratbodovcom, ktorí žili v dnešnom Rakúsku. Z ich rodu mal totiž Pribina manželku. A práve pre ňu, ako aj pre jej sprievod a kupeckú osadu, nechal v Nitre postaviť kresťanský kostolík. Pri jeho vysviacke dokonca slúbil, že sa i sám nechá pokristiť, ba že ku kresťanstvu priviedie aj ostatných Slovienov. Lenže otáľal, preťahoval čas, až napokon moravské vojská prekazili jeho úmysel.

Keď cisár Východofranskej ríše prišiel na svoju zvyčajnú návštevu do Východnej marky, zastavil sa na svojom dvorci v Trais-

KNIEŽA SLOVÁKOV

mauerne. Vtedy prišiel k nemu Ratbod a dal pokrstiť svojho príbuzného Pribinu. Dôverčívý Pribina si myslel, že mocní cudzinci na príkaz franského cisára mu pomôžu dostať sa naspať na nitriansky stolec. Nič také sa však nestalo. Moravské knieža Mojmir mal už moc vo svojich rukách. S tým sa však Pribina odmietal zmieriť. Predsa on, hrdý Slovien, nebude po celý ďalší život poskokom nejakému cudziemu šľachticovi. Ved' má ešte len tridsať rokov a pred sebou veľký sen — vybudovať silnú ríšu Slovienov.

A tak v jednu noc vzal manželku, syna Kocela a so svojimi vernými uháňal na východ, do Bulharského štátu, kde chcel získať pomoc. Prišiel však nevhod. Po čase prišiel teda k Chorvátom, ku kniežatu Ratiárovi. Lenže ani tu sa dlho nezdržal. Krajinu napadli Frankovia a Pribina im len s veľkým šťastím unikol. Tentoraz ho prichýlil korutánsky gróf Salacho. Užútilo sa mu

Pribinovi ľudia

Nad Nitrou sa obor Zobor
majestátne vypína,
a komu to zapína,
vie, že tu žil Pribina.

Podnes to obdiv budí —
na všetko mal dosť ľudí!
Stačí sa pozrieť na obce:
Štitáre, Igram, Psolovce...
Lovčania na lov chodili,
v Hostovciach hostí hostili,
v Ladiciach — struny ladili,
pesnička brnkla vo chvíli!

V Igrome žili igriči,
ktorí mali hlas slávičí,
iba ľudia z Neveríc
nechceli im veriť nič.

V Čeľadiciach žila čeľad',
čo vedela skákať, spievat'.
V Hrnčiarovciach krásne džbány
robil hrnčiar maľovaný...

Dvorničania o dvor dbali,
v Úľanoch zas o úle,
v Machulinciach zrejme žiaci
robievali machule...

nešťastného štvanca — muža bez domova a vlasti. Dovtedy sa zaňho prihováral u franského cisára Ľudovíta Nemca, kým ten nerozhodol: dajte tomu nitrianskemu nespokojencovi krajinu s močiarmi okolo Blatenského jazera. Žije tam mnoho jeho krajanov a stále ta prichádza aj mnoho Nemcov zo západu. Nech túto krajinu zveľadí a nech dokáže, že vie vládnut!

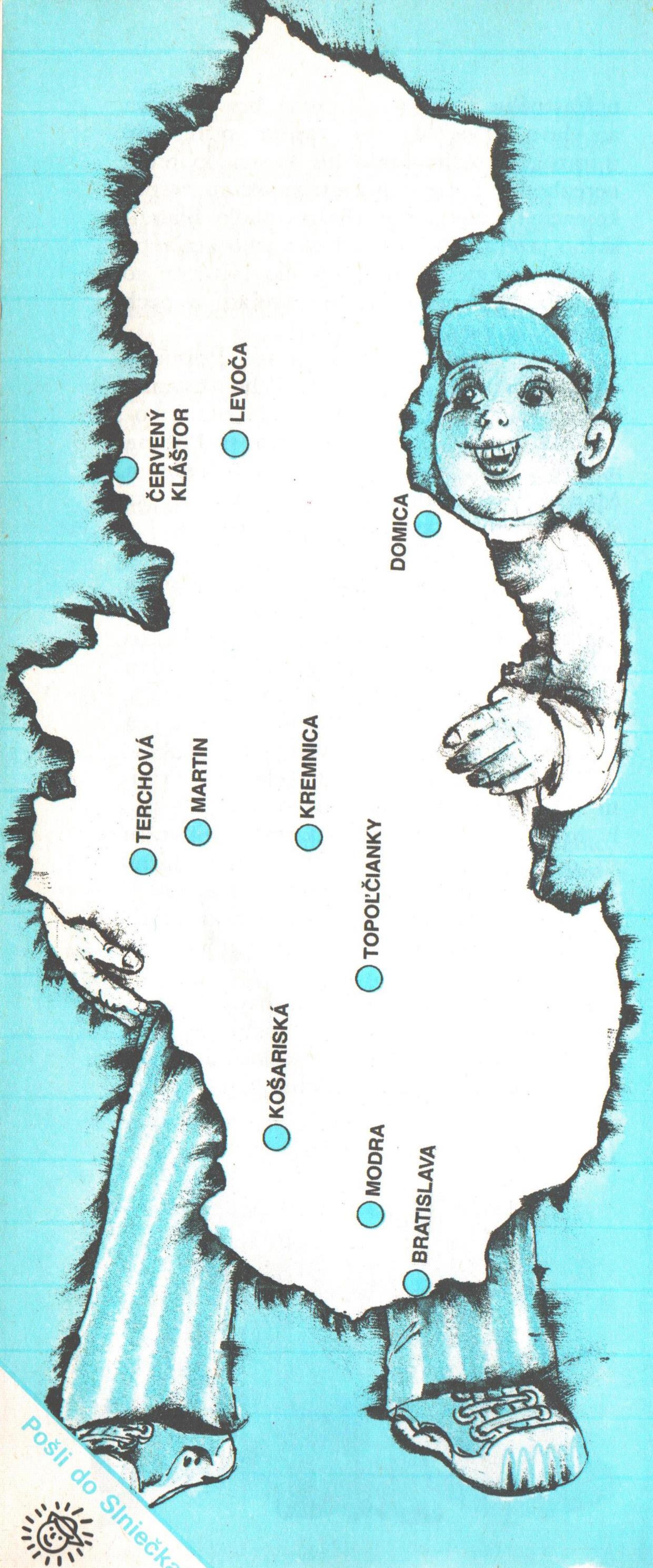
Pravda, cisár sa pritom poistil. Pribinovi dal blatenský kraj len do dočasného užívania, bez práva, aby ho mohli dediť jeho potomkovia. Až neskôr, keď videl, ako si Pribina múdro počína, krajina, ktorá leží v dnešnom Maďarsku na juhozápad od Balatonu, sa stala dedičným pribinovským majetkom.

A veru každý, kto prechádzal touto cestou, musel sa tu zastaviť s obdivom. Zakrátko sa pri dolnom cípe jazera týčil mohutný hrad — Blatnograd. Čoskoro v ňom stáli tri prekrásne vyzdobené kostoly, z ktorých jeden stavali najlepší majstri až zo Salzburgu. Kňaz Dominik, ktorý Pribinovi slúžil už v Nitre, zriadil tu školu vždy plnú žiakov.

Podobne ako Blatnograd zveľaďoval Pribinovi celé zadunajské kniežatstvo, staval kostoly, hrady, cesty. Pritom však stále túžil vrátiť sa do svojho rodiska — pod majestátny Zobor. Jeho túžba sa nikdy nesplnila. Zahynul v bitke so svojimi dávnejšími krajanmi a vlády v novom kniežatstve sa ujal jeho syn Kocel.

Ak pôjdete v lete s rodičmi na Balaton, zájdite aj do Zalaváru a tu v tichej postojte. Tu niekde je hrob prvého kniežaťa Slovákov, ktorý začal písať naše národné dejiny.

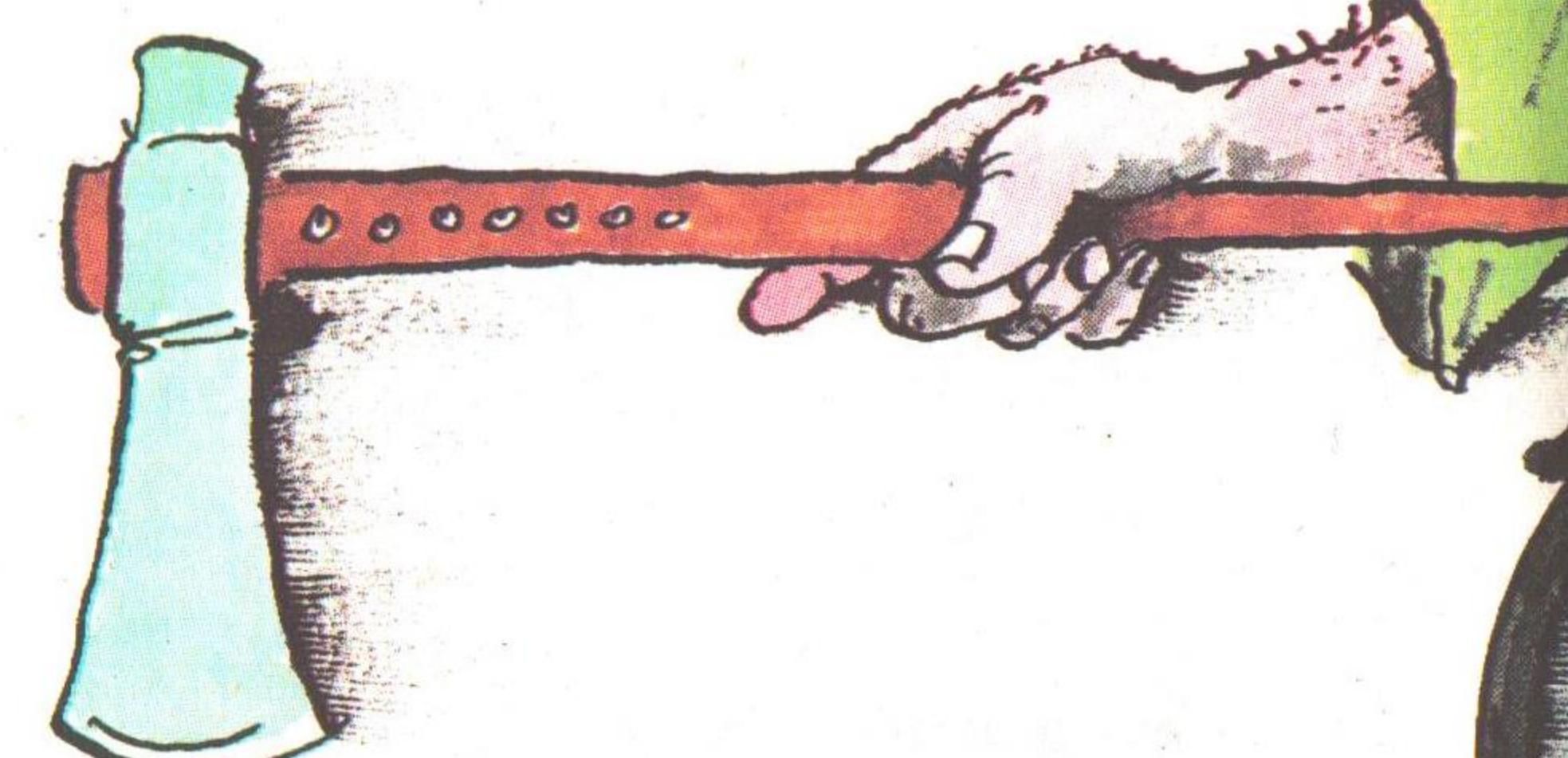
So slniečkárskej bicyklom po Slovensku

Milí
SLNIEČKÁRI!

Chcete sa vybrať po Slovensku so slniečkárskym bicyklom? Ak áno, potom vás mesiac čaká dobrodružné putovanie, pri ktorom si skôr zapotíte hlavy než nohy. No nebojte sa, určite sa aj zabavíte a navyše sa dozviete veľa zaujímavého.

V každom čísle Slniečka vás bude čakať jedna súťažná otázka a dva kupóny. Obidva si vystrihnete. Jeden nalepíte na korešpondenčný lístok a s odpoveďou pošlete do Slniečka, aby sme vás mohli zaradiť do žrebovania o pekné knižky a slniečkárske odznaky. Druhý kupón nalepíte do mapy Slovenska, ktorú si vystrihnete z tohto čísla Slniečka. Mapu si dobre odložte. Každý mesiac budete do prázdnych koliesok nalepovať kupóny podľa toho, kam patria. Po desiatom čísle nám mapu so všetkými správne nalepenými kupónmi pošlete a my vás zaradíme do záverečného žrebovania o pekné ceny. A teraz pozor!

PRVÁ CENA: slniečkársky bicykel
pomaľovaný hned dvoma malíarmi
— Svetozárom Mydlom a Petrom Cinom

DRUHÁ CENA: fotoaparát
TRETIA CENA: futbalová lopta
Ďalších 97 výhercov dostane pekné knihy.

„Jánošík, Jánošík,
máš ty zlata mnoho!
Povedz nám, kde ho máš?
„Čo koho do toho!“

Kde ho mám, tam ho mám,
v tajných sieňach Tatry,
však si ho tam nájde,
komu ono patrí.

Nebolo to moje,
nebude to vaše,
len toho, kto šablu
za pravdu opáše.“

NECH SA PÁČI, MÔŽETE ZAČAŤ SÚŤAŽIŤ!

Jánošík, Jánošík...

A čo o ňom hovoria legendy?

Jánošík bol miláčikom víl, ktoré mu darovali čarovný opaštek. Tento opasok mu dával silu za sto chlapov, odrážal guľky i ostré šable. Mal tiež valašku-samorúbajku, ktorá sa k nemu prerúbala cez sedem zámok, a nosil krpce, ktoré robili milové skoky.

Ked' ho páni zlapali a obešli za rebro, na šibenici vyfajčil tri funty tabaku. Poslovi, ktorý pribehol s milostou, stačil ešte povedať: „Ked' ste si ma upiekli, tak si ma aj zjedzte!“

Naše hory vraj dodnes ukrývajú vzácne Jánošíkove poklady. Otvárajú sa len raz do roka na tajomnú svätojánsku noc. Ak budete mať štastie, možno raz nejaký ten poklad nájdete. Teraz však musíte uhádnuť,

KDE SA JURAJ JÁNOŠÍK NARODIL.

Ked' to viete, jeden z kupónnikov nalepte na správne miesto do mapy Slovenska a druhý aj s odpoveďou nám pošlite do 20. septembra 1990 na adresu:

Redakcia Slniečka, Suvorovova 3, 815 19 Bratislava.

Pripravuje
ĽUBICA KEPŠTOVÁ

Nalep do mapy!

Kate

chce vyhrať,

Slniečkársky rozhovor
s víťazom tohtoročných
Pretekov mieru
JÁNOM SVORADOM

nesmie sa báť

Možno si ich videl pri dojazde, alebo rovno na trati... sklonení nad riadidlami bicyklov uháňali v ústrety vytúženému cieľu. V tej chvíli si pocítil obrovskú túžbu byť jedným z nich a len čo si prišiel domov, rozkrútil si pedále svojho bicykla a rútil si sa do cieľa jednej z etáp Pretekov mieru. Ty, pravdaže, len vo svojej predstave, Ján Svorada naozaj. A kým ty o takomto víťazstve budeš nadalej snívať, Jánovi Svoradovi sa jeho chlapčenský sen splnil.

Stal sa víťazom tohtoročných Pretekov mieru.

Ján Svorada sa narodil 28. augusta 1968 v Trenčíne. Vyrastal v Bratislave, kde žijú jeho rodičia a sestra. V súčasnosti je členom Dukly Brno a pripravuje sa na majstrovstvá sveta.

Je ťažké vyhrať Preteky mieru?

Sú to najťažšie preteky, na ktorých som sa doteraz zúčastnil. Na tento úspech som sa pripravoval veľa rokov. Usilovne som trénoval, obetoval som bicyklu všetok voľný čas.

Kedy si sa naučil bicyklovať?

Veľmi skoro. Môj otec bol tiež cyklista, a tak som ho chcel napodobňovať.

Venoval si sa iba cyklistike, alebo si mal rád aj iné športy?

Začínal som s hokejom. Až keď som bol starší, prihlásil som sa do cyklistického oddielu Interu Bratislava. Od trinástich rokov som sa cyklistike začal venovať naplno.

Takže si sa s ostatným športom musel rozlúčiť?

Cez leto mi zostáva čas len na bicykel. V zime sa však rád lyžujem a hrám hokej. Mojím obľúbeným športom je tiež futbal a stolný tenis. Skúšam hrať aj tenis, ale ten mi príliš nejde.

Ako si najradšej trávil voľ-

ný čas, keď si mal deväť či desať rokov?

Bol som ako všetci iní chalani v tomto veku. Hrávali sme sa na vojakov, stavali sme si bunkre a podobne.

Mal si v škole rád telocvik?

Vždy som sa naň tešil. Bola to pre mňa oddychová hodina.

A čo ostatné predmety?

Rád som mal aj slovenčinu a dejepis. O matematike to už povedať nemôžem.

Na bicykli jazdís veľmi rýchlo. Nemáš strach, že spadneš?

Ked' sa pozérám na cyklistiku v televízii, niekedy sa mi zdá, že je nebezpečná. Ked' však sedím na bicykli, vtedy mi ani na um nezíde, že by som mohol spadnúť. Kto chce vyhrať, nesmie sa báť.

Etapa na Pretekoch mieru trvá štyri i viac hodín. Berieš si so sebou aj nejaké jedlo?

Zväčša mám dve žemle s ananásom, čokoládové tyčinky, perník, banán a v dvoch plastikových fľašiach vodu s vitamínnimi.

Takže budúcemu víťazovi slniečkárskej súťaže držím palce, aby to bol práve Ján Svorada, ktorý mu víťazný bicykel odovzdá. To by bola paráda! Ved' ktorý chlapec či dievča by ešte mohli povedať, mám bicykel, na ktorom čo len chvíľu jazdil víťaz Pretekov mieru.

Pripravil MICHAL ZEMAN

Čo najradšej jedávaš?

Nie som prieberčívý. Cestujem po svete a zjem, čo dostanem. Inak by som hladoval.

Ktorý je tvoj obľúbený spevák a skupina?

Jožo Ráz a skupina Elán.

A obľúbený herec?

Američan Dustin Hoffman. Filmy, v ktorých hral, ma veľmi zaujali.

Ako pretekár si prešiel už nejednou krajinou. Viem, že krajinu, ale najmä ľudí, ktorí v nej žijú, nemožno poznať z bicykla. Ale aj tak, ktorá ti najviac zostala v pamäti?

Myslím, že USA, kde som bol len nedávno. Je to veľmi zaujímavá krajina.

Vráťme sa však z Ameriky domov. Slniečko vyhlásilo veľkú súťaž „So slniečkárskym bicyklom po Slovensku“. Ako tušíš, prvá cena je práve bicykel. Si ochotný odovzdať ho víťazovi?

Mám dosť nabitý program. Podchvíľou som na tých alebo oných pretekoch. Ked' však budem práve vtedy doma, urobím to veľmi rád.

PAMÄTÁTE SA?

Jedného dňa som zistila, že mám v brušku dieťatko. A odvtedy sa všeličo stalo! Napríklad sme sa s dieťatkom skamarátili. Napríklad sme boli u pána doktora, dostali od neho špeciálny preukaz, takže už v autobuse vždy môžeme sedieť, aby sa nám niečo nestalo. A vyriešili sme spolu aj ďalší čertovský problém — meno pre moje dieťatko. PAMÄTÁTE SA?

Ak vás, deti, zaujíma, čo všetko sa ešte môže stať, kým taká myška príde na svet, čítajte o nás ďalej.

PRÍHODY
CELKOM
SKVELEJ
RODINY

OČO NÁS NECHCE

Musela som dieťatku povedať ešte jednu dôležitú vec, o ktorej zatiaľ nevedelo. Veľmi sa mi do toho, pravdu povediac, nechcelo, ale skôr či neskôr... tak aké naťahovačky.

„Myška moja, vieš, že my máme aj ocka?“ odhodlala som sa navečer, keď sme si v posteli čítali knižku. Myška už bola z celého dňa dosť unavená, pohodlne sa uvelebila, a práve sa prestala mrviť.

„Co je to ocko?“ opýtala sa a hned ožila, ako vždy, keď som sa s ňou začala zhovárať.

„Nie ‚čo je to ocko‘, ale ‚kto je to ocko‘,“ opravila som ju. „Ocko je ujo, ktorý by nás mal mať rád.“

„A nemá?“ chcela vedieť myška. Celkom ma uviedla do rozpakov.

„No, má...“ zaváhala som, ale potom som pevne zopakovala: „Má. Pravdaže má.“

„Hm. A načo nám je?“

„Kto? Ocko?“

„Uhm.“

„Ocko je veľmi potrebný,“ poponáhľala som sa s vysvetlením. „On to zariadol, aby si mohla - prísť na svet a bude nás ochraňovať.“

*Dieťatko so mnou papá aj spinčá,
a tiež sa so mnou často rozpráva.
Bude to Edko, lebo Karolína?
Vymyslieť meno: strašná otrava!*

*Dieťatko so mnou behá aj skáče,
občas sa čerti, potom zas líška.
Bude to dievčatko alebo chlapček?
Zatial je v brušku maličká MYŠKA.*

„Ochraňovať?“ zase sa to nezdalo myške. „A pred kým?“ „Predsa pred zlými kocúrmi a tak... keby nám chcel niekto ulížiť...“ Už som sa začala hnevať. Čo sa tá moja myš stále vypytuje. Oco je potrebný a basta!

Ale dieťatko sa neuspokojilo.

„Ty ma predsa ochraňuješ...“

„Samozrejme, že ja, ale...“

„No?“

Najedovala som sa.

„A mňa bude kto ochraňovať?! Ty si malinká, a ešte si v brušku, a keď aj nebudeš, aj tak budeš mrňavec, a vôbec...“ stíhla som, celá zachmúrená.

Myška si to všimla a zmenila tón:

„Tak dobre. Ako vyzerá?“

„Náš ocko?“ prestala som sa zlostiť, lebo o ockovi som veľmi rada rozprávala. „Nakreslím ti ho, chceš?“ A nakreslila som oca so všetkým, čo bolo preňho príznačné: vysoký, chudý, vlasatý, krivý nos, modré nohavice a knihy pod pazuchou.

„Hm... môže byť,“ odsúhlasila myška obrázok. „Môžeme mať aj iného?“ opýtala sa ešte pre istotu, aby si bola načistom, ale už som videla, že sa jej náš oco pozdáva.

„Iného nemôžeme mať!“ vravím rozhodným hlasom, aby myška hned pochopila, že sa o tom nemienim ďalej baviť.

„Prečo?“ predsa len skúsila otravovať.

„Lebo iného nechceme!“ zdôraznila som.

„Aha.“

Zostalo ticho. Myška, ako sa zdalo, považovala rozhovor za skončený. Lenže ja nie.

„Vieš čo...“ začala som znova chúlostivú tému. „Mne sa ale zdá, že nás oco nechce.“

„Prečo?“ úprimne sa prekvapila myška a mne už tá jej nechápanosť začala liezať poriadne na nervy. Čo mám stále odpovedať? Ako mám ja, práve ja, všetko vedieť?

Ale bolo treba odpovedať. Okamžite. Hned.

„Lebo... lebo... lebo je génius,“ vyhŕkla som, ibaže už dopredu som vedela, čo bude nasledovať. Samozrejme, zase vysvetľovačky.

„Čo je to génius?“

„Žiadny génius, ale génius. GÉ—NI—US,“ vravím jej. „Génius je človek, ktorý veľa pracuje a na hlúposti nemá čas. Náš oco je umelec, spisovateľ, vieš?“

„A ty nie si spisovateľ? Ved' o nás píšeš knihu.“

Zarazila som sa. Ako to myšičke vysvetlí?

„No... ja to mám ľahšie. Písat o nás — je nič. A navyše mi aj ty pomáhaš, čo povies?“

To sa myške páčilo. Dokonca veľmi, v—e—l—m—i!

„Takže aj ja som spisovateľ?“

„Hm...“ smiala som sa, „vlastne hej. Ty budeš slávna, keď už teraz si taký mudrlant...“

„V tom prípade sa nemáme čoho báť; kto by takých šikulákov, ako sme my, nechcel!“ povedala myška celkom spokojne. A mala pravdu.

O TOM AKO MALA MYŠKA PRAVDU

Istý večer prišiel náš ocko, usmiaty, rozradostený, frajersky pohadzoval hlavou a tváril sa ako slávny herec BELMONDO na medzinárodnom letisku. Uličníky sa uškrnul a hovorí:

„Ahojte dievčatá!“

On totiž od začiatku chcel, aby sme mali dievčatko a s inou možnosťou ani nerátal. Poriadne si ma poobzeral zo všetkých strán a kriticky prižmúril jedno oko: „Hm...“

Nepovedala som nič, a tak po chvíli sám pokračoval:

„Tuším je najvyšší čas, aby som sa o vás staral ešte viac ako doteraz, lebo už si veru trochu bruchatá...“

Rozosmiala som sa, ale smiech poskakoval ako sivé našuchorené kačiatko a vôbec neboli veselý.

Oco zrozpačitelia.

„Dostanem?“ pýta sa.

„Čo?“

„Predsa bitku. Zato, že som bol zapatrošený...“

„Nedostaneš nič...“ a ešte som aj veľmi vážne pokývala hlavou. Teraz už videl, že ľahko a rýchlo sa jeho zmiznutie riešiť nebude, ale ešte sa nevzdával.

„Môžem ísť kľačať do kúta,“ navrhol.

Lenže so mnou nebola vôbec žiadna reč. A tak sme iba sedeli a sedeli v kreslách a mlčali. Náš skvelý spisovateľ sa nepokojne hniedzil.

„Fuj, vy ste zlé... Prečo nechcete človeku odpustiť?“

„My?“ prekvapene som zdvihla oboče a oco okamžite pookrial. „Takže malá o mne nič nevie?“

„Vie,“ stroho som zarazila jeho rastúcu radosť. „Už dávno sa rozprávame. Musela som jej o tebe predsa povedať.“

Z Belmonda na letisku nezostalo ani mäkké „f“. Oco sa prestal tváriť frajersky, naopak — tichým, bojazlivým hláskom sa opýtal:

„Čo si jej vlastne o mne povedala?“

Zamračila som sa.

„Pravdu! Že nás nechceš.“

A oco odrazu vyskočil z kresla a začal vystrájať úplne ako moja malá myška, keď sa jej niečo nepáči.

„Ja že vás nechcem? Ja?! To si jej povedala? Ja že vás nechcem?? Ved' som sa iba stratil. Vieš, koľko dalo námahy, kým som sa našiel? Ty si myslíš, že je to len tak?“

Vtedy sa ozvalo chichúnanie. Pravdaže — myška. Smiala sa, ako keby ju niekto štekli na päte, ešte aj nohami pritom kopala.

Oco zbledol, stratil reč, lebo na svete je to tak zariadené, že aj otcovia môžu počuť svoje deti cez bruško; mamy, otcovia, pán doktor a nikto viac. Oco, celý vystrašený, mi ukazoval na bricho a oči, rozšírené údivom, behali hore—dole, z tváre na moju mierne nafúknutú blúzku.

Myška sa rehotala, páni moji, tej ale bolo veselo.

„No, áno, som to ja,“ vyrážala zo seba výkriky medzi výbuchmi smiechu. „Som to ja... som, som, tra—la—la... Mami, nebud' naňho už taká... zdá sa mi celkom fajn...“

„Juchúúúúú!“ zavýskol si oco nadšene, keď to počul, a už som vedela, že sú ďalšie hnevy zbytočné. Tí moji dvaja huncúti si, ako vidno, mienia pomáhať. A naozaj, medzi myšou a ocom sa zatiaľ odvýjal živý rozhovor.

„Kde si bol tak dlho?“ prísne ho myška spovedala. „Čo myslíš, že my s maminou môžeme všetko samy zariadiť?“

Pán spisovateľ sa znova trocha stiahol.

„Vieš, dcérenka, mal som veľa práce... a... a... Ozaj, si ty vôbec dcérenka? No, povedz, však si dievčatko. Musíš byť dievčatko. Celkom iste si dievčatko, však?“ žobronil. „To by si mi predsa neurobila, že by si nebola dievčatko...“

„No...“ Myšička sa na chvílu odmlčala a ja som vedela, že nad niečim silno uvažuje. „No, môžem sa narodiť ako dievčatko, ale len ak sa o nás už budeš starať.“

„Hurááá...! Pravdaže!“ Oco začal klokaními skokmi skákať po izbe. „Hurááá... mám dcéru, dcérenku!“ zastavil sa a pozrel na mňa hrdo, víťazne. „Povedz, ktorý otec vie pred narodením, čo bude mať? Cha—cháá... no, povedz!“

Chcela som mu vysvetliť, že dnes už to lekári niekedy vedia povedať; sú na to PRÍSTROJE a METÓDY, ale náš oco ma nepustil k slovu. Stále nadšene vykrikoval behajúc po byte:

„Dcérenka... dievčatko... cha—cháá... a bude sa volať... a bude sa volať...“

„Už má meno,“ skočila som mu rýchlo do reči.
Zabrzdil.

„Naozaj?“

„Áno, volám ju myš, lebo tak teraz asi v brušku vyzerá.“

Oco vyzeral prekvapene. Neveriacky na mňa hľadel a pre seba si opakoval: „Myš, myš... no, čo ja viem... myš...“ jednou rukou si pritom poťahoval krátku briadku, neklamný znak, že o niečom celou hlavou premýšla. „Myš, myš... S chvostom a tvrdým ,y?“
Prikyvla som.

„To sa mi nezdá, to sa nehodí... myš...“

„Čo sa nehodí? Je to moja malá myšička. Už dlho...“ urazila som sa, ale práve v tej chvíli sa ocovi usmiala tvár.

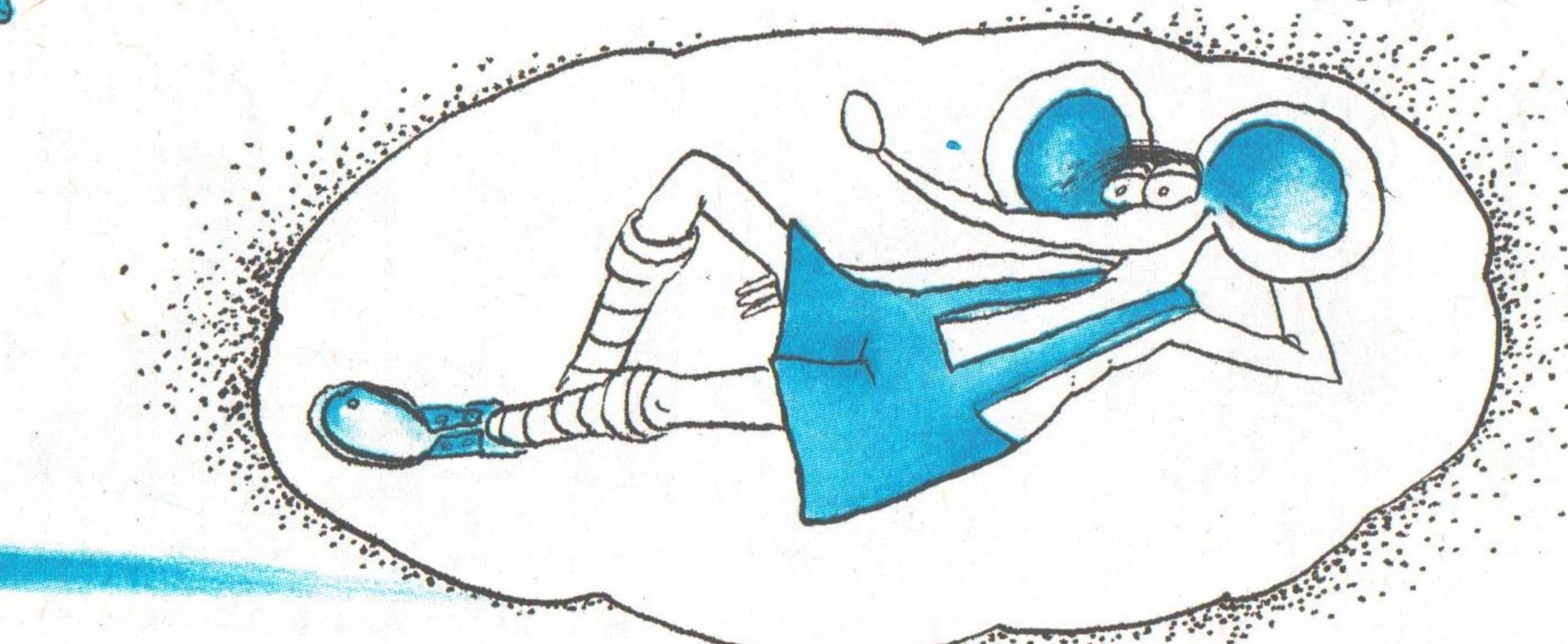
„Myška? To je niečo iné iné. No jasné! Budeme ma Michalku. Miška, lenže s mäkkým ,i‘. A, prirodzene, bez chvosta,“ dodal ešte veselo.

Z mojej myši sa teda stala Miška s mäkkým „i“, a už sme len netrpezlivy čakali, kedy príde na svet.

(Pokračovanie)

Píše Tatjana Lehenová

Ilustruje Luboš Ondráš

Vojna s frankami

PÍŠU ŠTEFAN MORAVČÍK
A ZUZANA ZEMANÍKOVÁ
ILUSTRUJE MARIÁN ČAPKA

Stalo sa, že obyvatelia Samovej ríše prepadli cudzích kupcov—Frankov a olúpili ich o tovar.

Franský kráľ Dagobert poslal za Samom svojho vyslanca, aby vymohol náhradu.

Vyslanec sa preobliekol za Slovienia, a tak sa ľstou dostal pred Sama.

Samo a jeho ľudia sa chceli najprv s franským vyslancom dohodnúť.

Frank povedal Samovi také slová, ktoré kráľa Slovienov hlubo urazili.

Kráľ Slovienov sa rozhneval nad toľkou opovážlivosťou ľstivého posla franského kráľa.

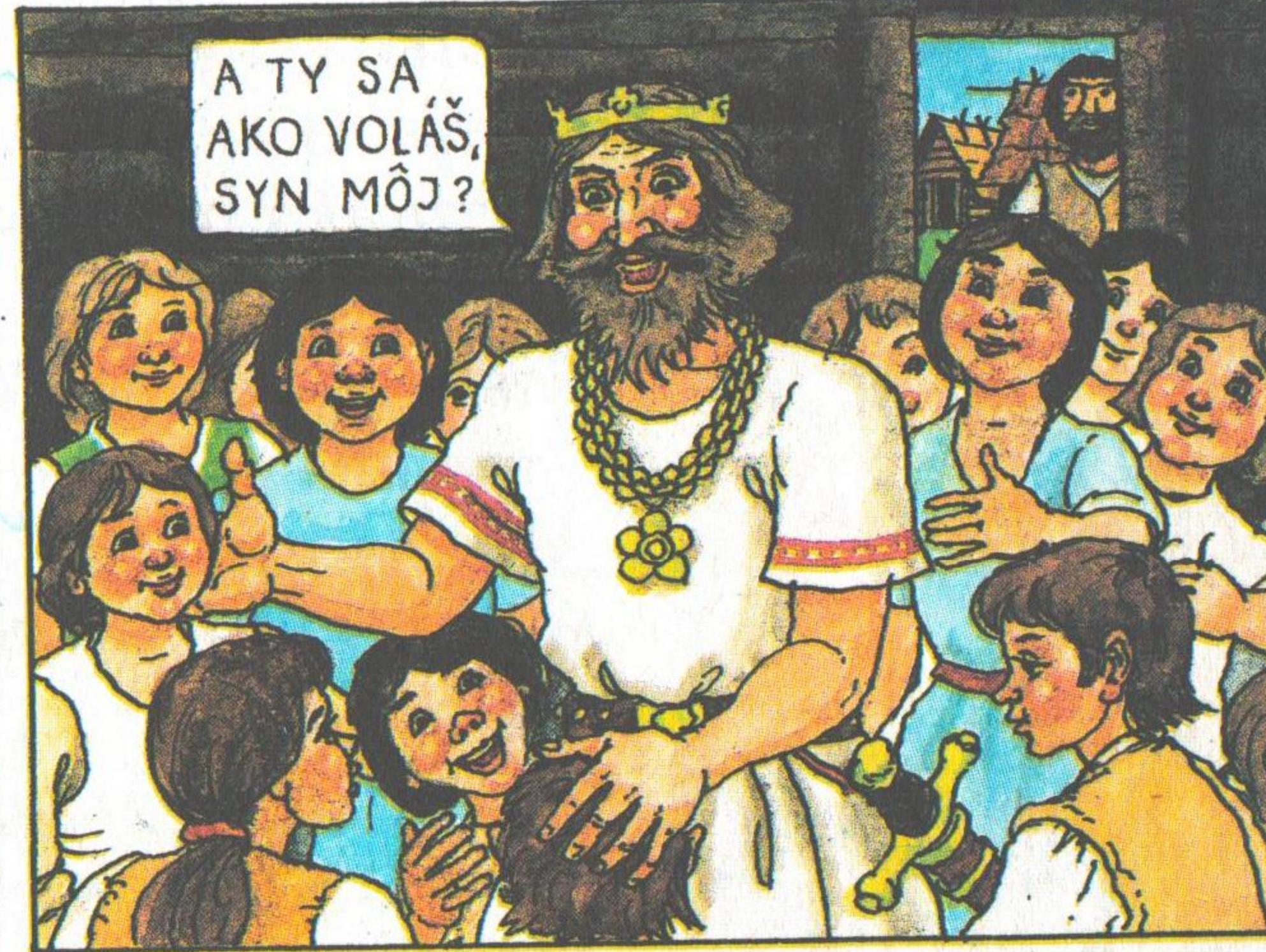
Ked' to posol oznámil svojmu kráľovi, Frankovia vytiahli proti Samovi s veľkým vojskom.

Slovieni sa opevnili na hrade Vogatisburg. Lepšie vyzbrojení Frankovia sa ho usilovali dobyť.

Slovieni sa nielen ubránili, ale cudzích votrelcov porazili na hlavu.

Samo šťastne panoval tridsať päť rokov. Mal dvadsať dva synov a pätnásť dcér.

MILAN RÚFUS

Išli sestry na jahody,
na jahôdky do hory...
Potemnela rozprávočka,
vedie ťažké hovory.

Išli sestry na jahody,
na jahôdky červené...
Osmutnieva rozprávočka,
ked' si na to spomenie.

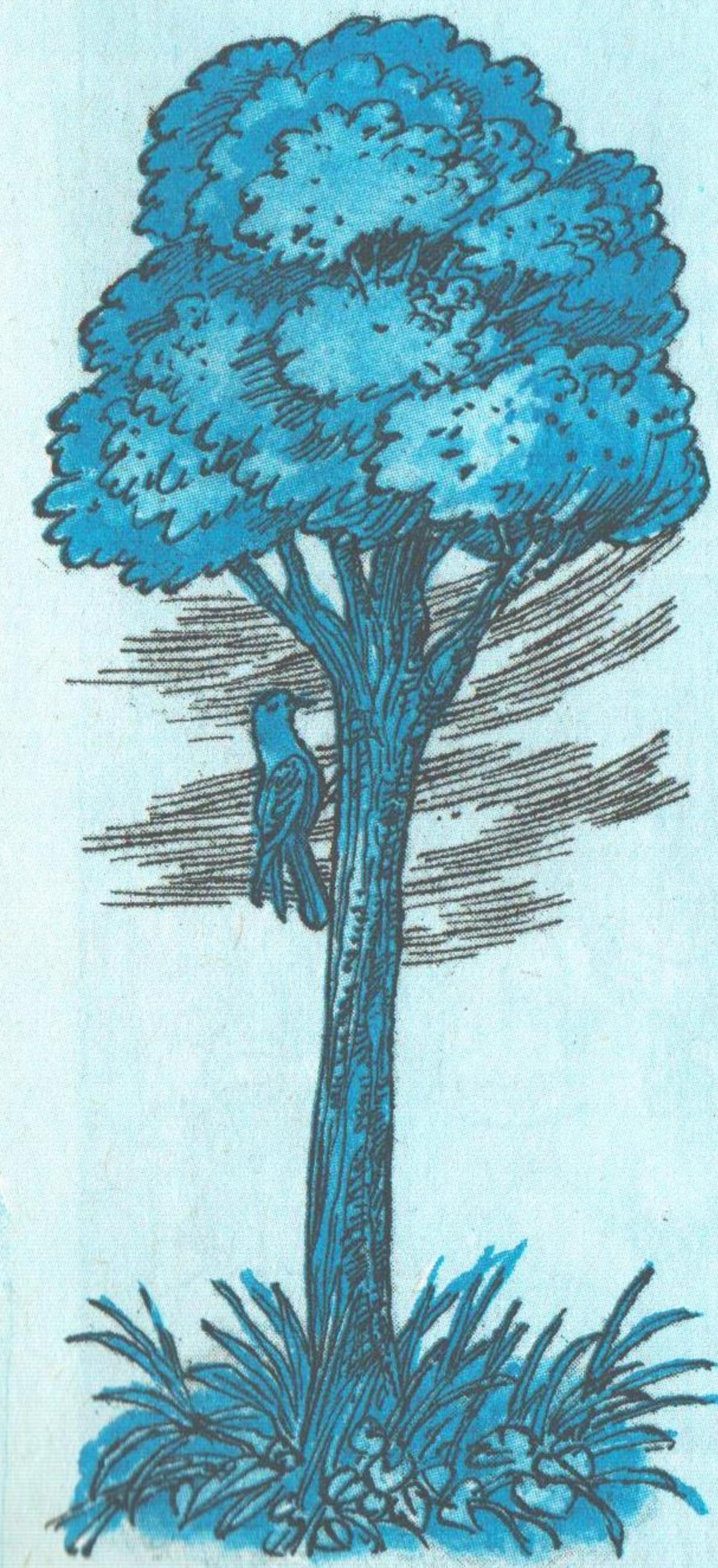
Potemnela, osmutnela.
Zastavme sa kvôli nej,
nechže povie, čo nám chcela
skrz ten sporý, holý dej.

A v tom hneve neslýchanom
oslepnutá, zbesilá,
zodvihne džbán a tým džbánom
mladšiu sestru zabila.

Skoro vzbíkla, zhasla skoro,
vyzúrená dohruba.
Zahriebla si pod javorom
sестру ako holuba.

Prišla domov. „Kde je sestra?“
Vraví ako na trní:
„Ešte v hore. Tej to trvá,
kým si krčah naplní.“

Zanedlho zastal hudec
pri tom smutnom javore.
„Nevidel som taký krásny,
ako chodím po hore.“

Išli sestry na jahody,
oberali v rúbani.
Slniečko už ružovelo,
nížilo sa ku stráni.

Staršia mala polovicu.
A tá mladšia ako laň
pobehala, poskackala
a už mala plný džbán.

„Sypú sa jej z toho džbánu,
a ja ešte nemám dost!“
Staršia v hneve myslí na ňu,
schytáva ju veľká zlost.

Zaťal doňho a tu — čože?
Už je tak a neináč —
spod koreňov stúpa hore
tenulinký dievčí pláč.

„Ach, pán hudec, nerúbaj,
mojej hlávke pokoj daj!
Sestrička ma zahubila,
srdiečko mi zarmútila,
ach, pán hudec, nerúbaj!“

Tašiel hudec ku nim domov.
Otcovi i materi
porozprával, čo tam počul,
ešte sa aj zaveril.

Idú horou — vážny otec,
mater ako bez tela,
brat, aj sestra musela ísi,
akokoľvek nechcela.

Zatne otec do javora.
A tu zasa neináč —
spod koreňov stúpa hore
tenulinký dievčí pláč.

„Ach, pán otec, nerúbaj,
mojej hlávke pokoj daj!
Sestrička ma zahubila,
srdiečko mi zarmútila,
ach, pán hudec, nerúbaj!“

Zatne matka do javora
a tu zasa neináč —
spod koreňov stúpa hore
tenulinký dievčí pláč.

„Pani matka, nerúbaj,
mojej hlávke pokoj daj!
Sestrička ma zahubila,
srdiečko mi zarmútila,
pani matka, nerúbaj!“

Tak tam stáli ako nemí.
O chvíľu sa ozve brat.
„I ja skúsim, ukážte mi,
do javora zarúbať.“

Zaťal braček do javora
a tu veru neináč —
spod koreňov stúpa hore
tenulinký dievčí pláč.

Zabísaťa sesára

Zabísať sestra

„Ach, pán braček, nerúbaj,
mojej hlávke pokoj daj!
Sestrička ma zahubila,
srdečko mi zarmútila,
ach, pán braček, nerúbaj!“

„Už ti iné neostáva,
len ty vezmi sekuru.
Počujme, čo tebe povie,“
volá otec na dcéru.

Zatne dcéra do javora
a tu veru neináč —
spod koreňov stúpa hore
tenulinký dievčí plač.

Ovtedy je javor tichý.
Iba lístím hovorí.
Išli sestry na jahody,
na jahôdky do hory...

V korune mu ako v mušli
šumí vietor spanilý.
Kedy-tedy z jeho huslí
rozprávočka zakvíli:

„Kain, Kain, kde máš brata?“
Ale ako stojí svet,
na otázku nebom danú
nemá Kain odpoved’.

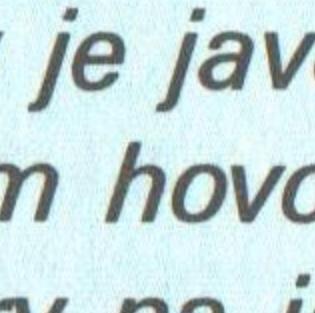

„Pani sestra, nerúbaj,
mojej hlávke pokoj daj!
Prečo si ma zahubila,
srdečko mi zarmútila?
Pani sestra, nerúbaj!“

Vyhriebli ju spod javorka,
pochovali v cmiteri.
Všetci sa tam, ako boli,
odvrátili od dcéry.

Ktožehovie, kde sa túla,
kade áno, kade nie,
vláči si to svoje peklo,
nosí jeho znamenie.

VILIAM KLIMÁČEK ROHOŽKA Z ROHOŽNÍKA

Poznám jednu rohožku z Rohožníka, ktorá si strašne vymýšľa. Aj za bieleho dňa: zaspí si a sníva. Ešte ste nevideli schúlenú rohožku? Nečudo. Mávajú veľmi ľahký spánok, a keď počujú dakohu prichádzat, hned sa vystrú.

Aj dnes: nikto nechodi a rohožka z Rohožníka zaspáva. Sníva sa jej o krásnom mestečku, v ktorom sú pekné domy, na domoch dvere a pred nimi rohožky. Čo dom, to iná rohožka.

Majster cukrár má pred dverami mrežovník. Je taký voňavý, že mu ho deň čo deň zjedia a majster musí vypekať stále nové rohožky.

Pán klavirista má pred dverami harfu. Vždy, keď do nej brnkne nohami, struny zahrajú. Pokúša sa teda stúpať umelecky, aby rohožka krásne hrala. Pravda, niekedy sa vracia v noci unavený domov z posedenia s inými klaviristami, trochu sa aj motá, a vtedy rohožka zabrnká falošne. Hned celé mestečko vie, že filharmónia flámuje.

A čo majster v skoku do výšky? Ten má pred dverami trampolínu. Býva skoro na povale, a keď k nemu idete, stačí iba skočiť — a bzink! Trampolína vás vynesie oknom až do bytu. Ale treba skálať akurátne: ak skočíte prisilno, preskočíte celý dom, preletíte ponad strechu a člupnete do rieky, čo teče za domom!

A čo pán poštár? Ten má pred dverami obrovskú poštovú známku. Každý, kto chce cestovať, prilepí sa o tú známku, zazvoní, dostane pečiatku a už letí! Tu vlaky nepoznajú! Na podrážkach majú prilepený celý svet! Známky z Honoluulu, Londýna, Timbuktu a Trinidadu...

„Mať raz takú rohožku, naberieš smer na Poprad!“ sníva rohožka z Rohožníka.

Dobrú noc, máš krásne sny!

Slon

Slon má zvon
sloní
a tak zvoní
od rána do večera.
Posledná hviezda
vypadla z hniezda.
Slon dozvonil
a už ich zbiera.

Rak Metrák

Koľko meria mláka?
Spýtajte sa raka.
Ten ju meria z každej strany
zubatými klepetami
a potom sa fláka.
Ved' poznáte raka...

Veľryba — tak dlhá trochu

Veľryba sa nudí,
spí a nemá budík.
Pod veľrybou perinou
zaspala cirkus delfínov.
A medzi nami,
chvost má veľký,
nevymestí sa jej do postieľky.
Visí jej dole,
žiadna škoda.
Všade je voda,
voda, voda.

Na koho sme *hrdí*

Zaiste vieš, že vynálezca je človek, ktorý vynášiel čosi nové, dovtedy celkom neznáme. Obyčajne nejaký prístroj, zariadenie... Nie som si však už taký istý, či by si vedel vymenovať aspoň niekoľkých vynálezcov-Slovákov. A pritom nejeden z nich je autorom vynálezu, bez ktorého si už dnes nevieme všeličo okolo seba ani predstaviť. Aby si teda vedel, že aj medzi Slovákm boli v minulosti technicky nadaní ľudia, predstavím ti z nich desať najvýznamnejších.

Jedným z nich bol

ŠTEFAN ANIÁN JEDLÍK (1800–1895)

Narodil sa 11. januára 1800 v Zemnom pri Komárne, kam sa jeho otec pristahoval z chudobnej Oravy. Po stredoškolskom štúdiu v Trnave a Bratislave vstúpil do kňazskej rehole v zadunajskej Pannonhalme. Súčasne študoval na univerzite v Pešti matematiku a fyziku. Po skončení štúdií bol profesorom fyziky na gymnáziu v Rábe (dnešný Győr v Maďarsku), kde zestrojil roku 1830 malý pohyblivý elektromagnet. Toto železné jadro v cievke, ktorým prechádza elektrický prúd, bolo zárodkom elektromotora a dynama. Ak si sa ešte o dynamu neučil, stačí ti vedieť, že je to elektrický stroj na výrobu jednosmerného prú-

du. Jedlík ho zstrojil roku 1861 ako profesor na peštianskej univerzite. Svoj vynález si

však nedal patentovať, teda právne chrániť. Urobil to však o päť rokov neskôr nemecký

fyzik W. Siemens, a tak sa dostał do dejín ako vynálezca dynamona. Svetoznáme elektrotechnické závody dodnes majú v názve jeho meno. Štefan A. Jedlík ešte pred dynamonom skonštruoval dôležitú súčasť budúcich elektrických rušňov — magnetický čap hriadeľa, ba vymyslel aj šikovné zariadenie na výrobu sódovej vody.

Ked' si teda zapneš dynamo na bicykli alebo ked' mama spustí vysavač, mixér či mlynček na mletie kávy, spomeň si na nášho Štefana A. Jedlíka, ktorého len vlastná skromnosť pripravila o prvenstvo vynálezu svetového významu.

JÁN BARICA

DETI V Zelenom

Tak ako Robinson, Winnetou a Maugli...

Viete, čo majú spoločné Robinson, Winnetou a Maugli? Sú statoční, odvážni, ich domovom je príroda. Sú je súčasťou. Dokážu si od nej vziať, čo im ponúka, a nikdy je neublížia. Kto by sa im nechcel podobat? Skauti rozhodne.

Možno práve preto si skauting získal v celom svete veľkú obľubu. Jeho zakladateľom je Angličan Robert Baden-Powell, ktorý sa rozhodol vychovávať deti k odvahе, statočnosti a láske k prírode a uprostred prírody.

U nás má skauting už viac ako sedemdesiatročnú tradíciu a po dlhom čase sa znova obnovuje. So zákonmi skautov sme sa zoznámili v júnovom Slniečku. No okrem zákonov má táto organizácia aj svoje heslo, slub a denný príkaz. O tom vám teraz porozpráva inž. Igor Janota, ktorý bol skautom už pred šesťdesiatimi rokmi.

Skautské heslo je „Bud' pripravený“. Pripravený na všetko dobré i zlé, čo nám život prináša — doma či v škole. Ten, čo vstúpi do skautskej organizácie, nie je hned skautom. Je len nováčikom. Osvojí si zásady skautského zákona, skautského hesla a príkazu dňa, potom zloží nováčikovskú skúšku a po nej ho vodca oddielu navrhne na zloženie slibu — chlapec sa stane vŕtačom a dievča včielkou.

Skautský slub sa skladá len raz v živote. Je to slávnostná chvíľa. Slub sa vykonáva zvyčajne v noci, pri táborovom ohni. Prítomný je celý tábor. A slub skladá každý sám, nie spoločne, alebo jeden za všetkých. Slub znie:

■ Sľubujem na svoju čest, že sa vynasnažím, ako najlepšie viem:

1. Milovať svoju vlast Českú a Slovenskú Federatívnu Republiku a verne jej slúžiť v každej dobe.

2. Plniť vlastné povinnosti a zahľadovať skautský zákon.

3. Pomáhať bližným za každých okolností. Tak mi pomáhaj Boh!

Ked' skaut zloží slub, stáva sa členom svetovej skautskej organizácie. Je to veľký slub na celý život. Ved' i platí: Raz skautom — navždy skautom. Aj teraz po mnohých rokoch, čo bol skauting v nemilosti, len čo náčelník vyzval skautov, aby sa znova prihlásili, prišli všetci. A to sú už mnohí starí otcovia a staré mamky.

Skauti majú vo svojich zásadách aj príkaz dňa. Znie: Denne aspoň jeden dobrý skutok.

Ten skutok môže byť celkom malý: previesť nevidomého alebo menšie dieťa cez cestu, pomôcť staršiemu človeku s nákladom. Aj v rodine sa nájde dosť možností pomôcť rodičom alebo súrodencom. Možno si niekto povie: čože jeden taký skutok, čo ten zaváži. Keď si však predstavíte, že skautov a skautiek je na celom svete viac ako 16 miliónov, a každý denne niečo dobré vykoná, tak si myslím, že je to dobrá vec.

Skauti prechádzajú i viacerými skúškami. Ktorá bola pre vás najťažšia?

Myslím, že to bola skúška „Tri orlie perá“. Je dôkazom sebazaprenia, odvahy a mužnosti. Prvá úloha znala: skaut nesmie 24 hodín prehovoriť ani slovo. Nie je to jednoduché. Ustavične sa vám ktorí prihovára, viete, ako to v tábore je — pozabudnete sa a odpoviete. No dokázal som to.

Druhé orlie pero získa ten, kto vydrží celých 12 hodín od východu do západu slnka ďaleko od tábora bez jedla. Živí sa len tým, čo si nájde v lese. No deti prírody — a tými skauti sú — si zvyčajne poradia. Poradil som si aj ja, od hladu som nezmrel. A čakala ma tretia úloha: celú noc

som musel byť mimo tábora. Skaut by to nemal priznať, ale ja sa priznám: strašne som sa bál. Občas čosi v kroví zašuchotalo, húkala sova... nuž som vyliezol na vysoký dub, priviazał som sa povrazom, aby som nespadol, ak zdriemnem. No ani oko som nezažmúril. Po chrbte mi behali zimomriavky, noc sa zdala byť nekonečne dlhá, ale prežil som ju. A tie vytúžené Tri orlie perá som získal.

Ak by sa niekto z čitateľov Slniečka chcel prihlásiť do skautingu, má možnosť?

Prijmeme každého chlapca alebo dievča od 6 rokov. Dokonca aj rodičov alebo starých rodičov. Samozrejme, zatiaľ len tam, kde sú skautské oddiely založené. Možno sa však prihlásiť aj priamo na Zväze skautov a skautiek, Karpatská 2, 811 05 Bratislava.

Majú skauti aj znak?

Prirodzené. Má tvar ľalie, kvetu, ktorý zosobňuje čistotu. V nej je vložený slovenský znak.

A ako sa skauti oslovujú?
Brat a sestra.

MOKRÁ BÁSNIČKA

Domom tečie do topánok,
budeme mať dobrý spánok.
Čo to tu je za neplechu?
Dážď pošteklil ríne pätu!
Tá sa smeje, až z nej leje,
smutnou dámou viacej nie je.

NOČNÁ ZÁCLONA

Kto sa dotkol môjho líca?
Dlhá biela rukavica.
Tancuje tu, dýcha mlčky,
šaty samé oká, slučky.
Kráska spoza záclony
vejárom sa zacloní.

STRAŠIKMÍNI

V našej starej čiernej skrini
žijú dvaja strašikmíni.
Správajú sa ako ľudia
a zavše sa v skrini nudia.
Vtedy v plnej paráde
s pančuchami na hlave
hrajú futbal v záhrade.
Hned' sú v dobrej nálade!
Ked' chcú večer šálku čaju,
očiskami zagúľajú.

Ivan Kalaš

Dezider Tóth

Andrej Blaho

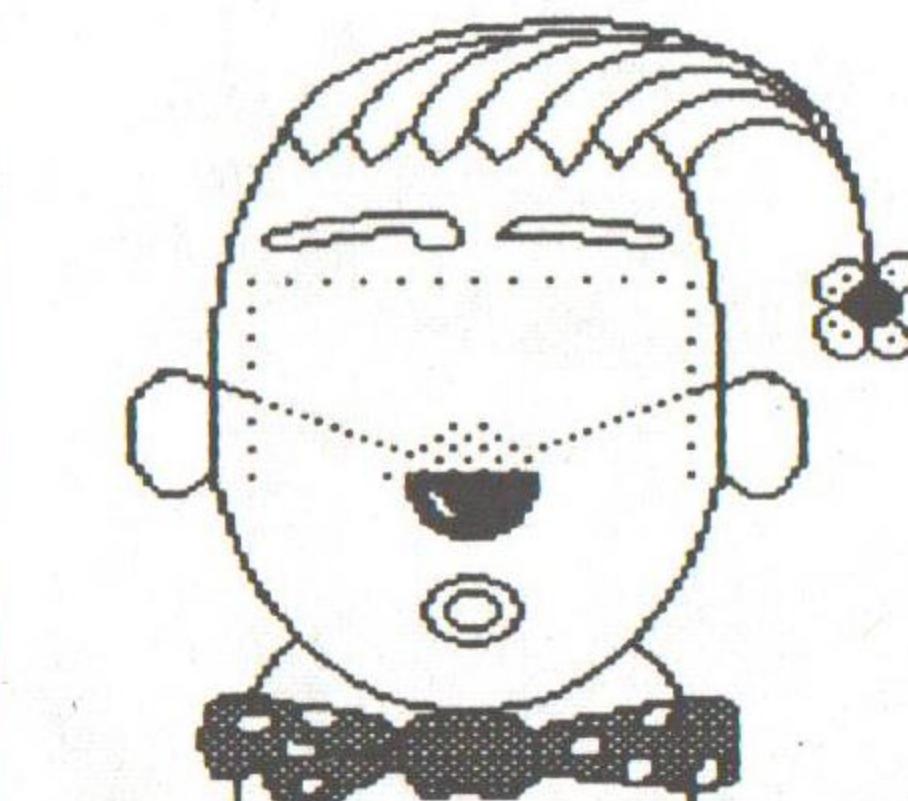
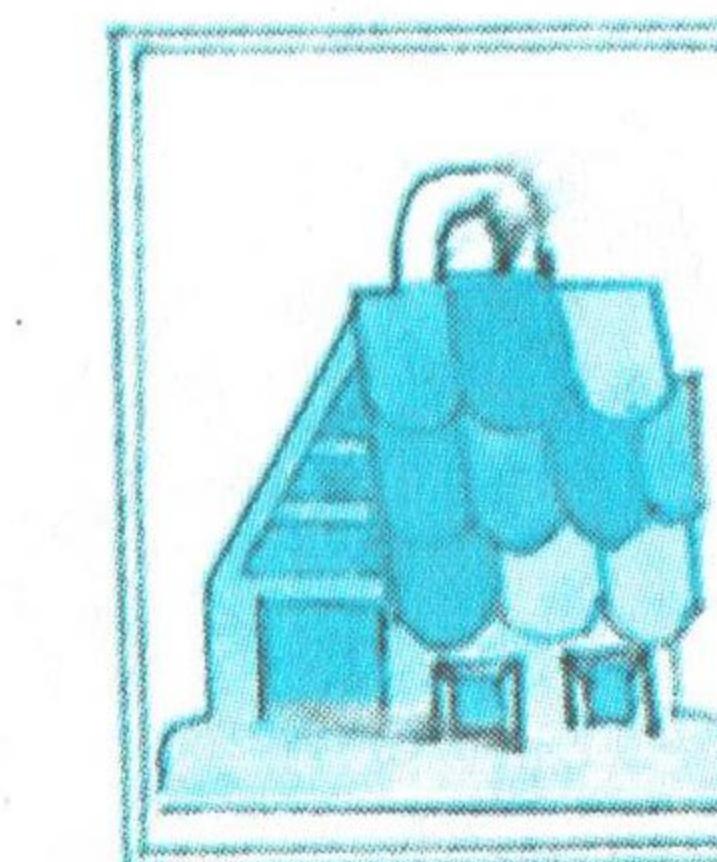
CIRKUS ŠAŠA TOMÁŠA

Tram-ra-ra-ráá!

Počujete? Prišiel cirkus! Na programe je dnes Tomáš! Zahrá sa s nami a my s ním. Kto pohne rozumom, pobaví sa dvakrát.

Milí chlapci, milé dievčence, v knižke Cirkus šaša Tomáša z Mladých liet (vyjde, keď budú padať orechy — pozor na hlavu!) sa stretnete s programovaním. Síce veľmi jednoduchým a iba na papieri, ale predsa len ozajstým. Čakajú vás v nej viaceré zábavné hry; z obrázkov poskladáte postupnosti príkazov pre papierového robotíka, môžete hľadať chyby a omyly v popletených návodoch na stavbu smiešnych domčekov, čarownou paličkou zažíhať súhvezdie, podľa mapy farebného kráľovstva vymysliť pre Tomáša plán cesty od babky bylinkárky k preudatnému princovi.

Ak radi hľadáte, riešite, maľujete, striháte, potom nemeškajte. V cirkuse šaša Tomáša rezervujeme miesto aj pre vás!

POZOR!
Máme tu niečo aj pre
pravých programátorov!
S Tomášom a jeho cirkusom
sa môžete zahrať
pri malom školskom počítači PMD,
pretože sme ku knižke
pripravili aj kazetu
s piatimi počítačovými hrami.
Pozor, kazeta! Nepremeškajte!

Bratislavský ROBINSON

V Bratislave na Ondrejskom cintoríne upútava pozornosť návštěvníkov starobylý, krásne obnovený náhrobný kameň. Je na ňom vyrytá mohutná trojstĺžňová plachetnica. Nápis na kameni prezrádza, že

pod ním sníva svoj večný sen Karol Jetting; muž, ktorý sa narodil v Bratislave roku 1730 a tu roku 1790 aj zomrel a ktorý za svojho života prežil také dobrodružstvá, že právom dostal prímenie BRATISLAVSKÝ ROBINSON.

Ako SA Ne STAŤ Ne OKRÔCHANCOM

Stalo sa vám, decká, že ste niekedy nevedeli kam z konopí? Skrátka namiesto toho, aby ste sa zachovali ako normálny chalan, či normálne dievča, jachtali ste prešlapovali z nohy na nohu, no hrôza... Chorvátsky spisovateľ Zvonimir Balogh dáva „rady“, ako sa v rôznych situáciach zachovať tak, aby ste nemuseli vyzeráť ako neokrôchanci.

Frizúra

Lev vyzerá o to väčšmi levom, čím má väčšiu hrivu. Aj kôň s dlhou hrivou vyzerá konskejšie. Opica má dlhú srst, aby vyzerala opicovejšie. A vyzerá človek s dlhými vlasmi ľudskejšie? Aj keď sa levovi, koňovi, opici a iným zvieratám s dlhou srstou nepáči ich frizúra, nemôžu si pomôcť. Ako viete, niet kaderníkov ani holičov pre kone, levy či opice. Napokon, keby zvieratá mali možnosť sa strihať, nerobili by to. Srst im totiž slúži namiesto odevu. Ako vtákom perie. A ešte im slúži na to, aby boli pekné, aby sa páčili svojim opičím, či konským dievčatám. Ak by oplešateli, mohlo by dôjsť k vymretiu plemena.

U ľudí je to ináč. Okrem vlasov ľudia majú aj nejaké vlastnosti. Máš chlapcov, ktorí sú plešatí ako koleno, a dievčatám sa páčia väčšmi, než tí s účesom, spod ktorého im nevidno oči. Čím to je?

V porovnaní so zvieratmi majú chlapci veľkú prednosť. Môžu pekne rozprávať. Môžu krásne kresliť. Môžu nádherne spievať. Môžu byť pozorní. Môžu byť duchaplní.

Môžu mať pochabé (v dobrom zmysle) nápady... Chalani teda môžu mať aj dlhé vlasys, ale to nie je podstatné. Môžu byť aj ostrihaní dohola ako inšpektor Cojack. Dôležité je, aby nemali vyholenú hlavu z vnútornej strany.

Prekladá PETER ČAČKO
Ilustruje PETER CPIN

TAJNIČKA

Tánička

Počul si už niekedy o potope, či o bratoch Kainovi a Ábelovi? Alebo o tom, ako prví ľudia na zemi stavali babylonskú vežu a ako to dopadlo? Všetky tieto príbehy a desiatky iných obsahuje kniha, ktorú kultúrní ľudia na celom svete považujú za prvú medzi knihami. Odteraz bibliu, ako sa kniha kníh nazýva, budeš môcť čítať aj ty, pretože vyšla **BIBLIA PRE DETI**. Je prekrásna, vyzdobená množstvom obrázkov, ale presvedč sa o tom sám... Teraz však vylúšti tajničku, aby si sa dozvedel, ktoré vydavateľstvo Bibliu pre deti vydalo. Odpoved' čakám do 20. septembra. Aby som ťa mohla zaradiť do žrebovania o slniečkárske odznaky, nezabudni na korešpondenčný lístok nalepiť **súťažný kupónik**.

Slniečkársky odznak

za predchádzajúce odpovede dostanú:

ČÍSLO 8 (Orlie pero): L. Babica, Hnúšťa; J. Lacek, Šarišské Dravce; J. Jurigová, Lysá pod Makytou; K. Žibatová, Komárno; Z. Nociarová, Utekáč; V. Olšovská, Rohožník; L. Vanková, Trenčín; L. Kubajdová, Badín; M. Zvarová, Ban. Bystrica a M. Velgáňová, Nové Mesto n/V.

ČÍSLO 9 (Jurkovič): Z. Smejová, Bratislava; K. Habalová, Dolné Vestyne; J. Chodúrová, Pov. Bystrica; M. Buliaková, Lipt. Hrádok; J. a R. Ševčíkové, Kys. N. Mesto; S. Šatala, Prešov; M. Copko, Košice; Z. Zlochová, Lazy pod Makytou; V. Jurovatý, Lúky; D. Brezíková, Horné Zalaminy; K. Cintulová, Myjava.

ČÍSLO 10 (Rudo Moric): L. Sýkorová, Vernár; M. Matusák, Košice; M. Šidová, Zvolen; K. Gerulová, Trnava; K. Surová, Zvončín; L. Žemličková, Veľké Úlahy; M. Oskorip, Humenné; O. Prošovicová, Lipt. Mikuláš; L. Hencovská, Šaštín-Stráže a E. Karaffová, Levice.

Tajnička Tánička

Na Národnú púť na Bradlo 5. mája 1990 priniesli Mladé letá nové vydanie knihy Jána Jurička M. R. Štefánik. Na jej obálke ožil portrét generála Štefánika, ktorý roku 1934 namaľoval Ján Mudroch. Čitateľom sa ospravedlňujeme, že v knihe tento dôležitý údaj chýba.

ANGLICKÉ LUDOVÉ HÁDANKY

Správne odpovede: vlasy, sito, žihľava, rukavička, sviečka. Knihu posielame A. Košíkovej, Šaštín-Stráže; T. Paligovej, Dubová, Z. Nociarové, Utekáč; I. Masárovej, Gbely; M. Petríkovej, Zvolen.

Mesačník pre deti. Vydávajú Mladé letá slovenské vydavateľstvo kníh pre mládež.

Adresa redakcie: Suvorovova 3, 815 19 Bratislava. Telefón 523 26.

Šéfredaktor Ondrej Sliacky, výtvarný redaktor Svetozár Mydlík, grafická úprava Vieťa Fabianová, jazyková redakcia dr. Ján Bošák, CSc.

Tlačia Polygrafické závody, š. p. Bratislava-Krasňany. Rozširuje Poštová novinová služba, objednávky prijíma každá pošta a doručovateľ. Objednávky do zahraničia vybavuje PNS Ústredná expedícia a dovoz tlače, námestie Slobody 6, 813 81 Bratislava. Vychádza každý mesiac okrem júla a augusta. Cena jedného výtláčku 5 Kčs, ročné predplatné 50 Kčs. Neobjednané rukopisy redakcia nevracia.

TAJNICKA TANICKA

Poviem si o peknej knížce

